

Жаңа Жетісай

Zhetysai.kz ★ №16 (9257) 16 сәуір, сейсенбі 2024 жыл ★ Jetisay-gazet@mail.ru

Қазақстанда АЭС салу мәселесі бойынша жария талқылаулар өткізу туралы ХАБАРЛАНДЫРУ

Осымен 2023 жылғы 1 қыркүйектегі «Әділ Қазақстанның экономикалық бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауында Мемлекет басшысы Қазақстанда атом электр станцияларын салу мәселесі бойынша жалпыұлттық референдум өткізуге бастамашы болғанын хабарлаймыз.

Сонымен қатар, Жолдауда Қазақстан Республикасының Президенті референдум өткізу мерзімдері кейінірек белгіленетінін атап өтті. Референдум өткізу тәртібі 1995 жылғы 2 қарашадағы «Республикалық референдум туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңымен регламенттелген.

Қазақстанда АЭС салу мәселесін талқылау мақсатында референдум өткізілгенге дейін Түркістан қаласында жария талқылаулар өткізу жоспарланып отыр.

Жария талқылауға атом саласының салалық сарапшылары қатысады. Жария талқылауларды өткізу барысында азаматтар өздерін қызықтыратын технологиялардың қауіпсіздігі бойынша да, АЭС құрылысының әлеуметтік-экономикалық аспектілері бойынша да кез келген сұрақтарын қоя алады.

Жария талқылау өткізілетін орны: Түркістан қаласы, «Ұлы дала елі» орталығының мәжіліс залы.

Жария талқылауды өткізу күні

мен уақыты: 2024 жылғы 19 сәуір күні, сағат 10:00-де.

Барлығын қатысуға шақырамыз!

АЭС салу туралы толығырақ төмендегі сілтемелер бойынша таныса аласыз:

1. Қазақстанда АЭС салу туралы анықтамалық ақпарат

2. Бейне материалдар:

• **Атом электр станциялары туралы**

https://www.youtube.com/watch?v=1yROT5OPiDA&ab_channel=tokaiuly (каз)

https://www.youtube.com/watch?v=iQUD2i8iLYQ&ab_channel=tokaiuly (рус)

• **ҚР Ядролық физика институтының су-су ядролық реакторлары туралы бейнеролигі**

https://www.youtube.com/watch?v=oRo4P3IJMxk&ab_channel=tokaiuly (каз)

https://www.youtube.com/watch?v=3yLXWhU6MM&ab_channel=tokaiuly (рус)

• **Қысымды су реакторларының артықшылықтары**

https://www.youtube.com/watch?v=UySZaeQDZr0&ab_channel=tokaiuly (рус)

• Ядролық отынның артықшылықтары

https://www.youtube.com/watch?v=JyMoNJ5aXyY&ab_channel=tokaiuly (рус)

ЖАЛПЫХАЛЫҚТЫҚ СЕНБІЛІК ӨТТІ

Жетісай ауданында Республика көлемінде өткізіліп жатқан «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» экологиялық акциясының 6-13 сәуір аралығына жоспарланған «Таза өлке» апталығының қорытынды сенбілігі өтті.

Облыс көлемінде қарқынды атқарылып жатқан «Таза Қазақстан» акциясы аясындағы санитарлық тазалыққа аудан әкімі Серік Үсенұлы Мамытовтың өзі бастап барлық бөлімдер, жауапты

мекеме қызметкерлері мен жергілікті тұрғындар, шекарашылар мен ерікті жастар қатысып, аудан аумағындағы қоғамдық орындарды күл-қоқыстан тазартты, ретсіз өскен ағаштарды бұтады.

Жалпы сенбілік акциясына 1000-ға жуық адам атсалысып, 2 мыңға тарта ағаш көшеттері отырғызылды. 60 тонна қоқыс шығарылды.

Б.НАЙМАНОВ.

ОТАНДЫҚ ӨНІМ ҚОЛДАУСЫЗ ҚАЛМАЙДЫ

Экономиканың негізгі қозғаушы күші саналатын кәсіпкерлікті дамыту, жергілікті кәсіпкерлерді қолдау бағытында мемлекет тарапынан жүзеге асырылып жатқан маңызды бағдарламалардың нәтижесінде ауданда өз ісін дамытумен қатар өзгелерді де тұрақты жұмыспен қамтып отырған жандар аз емес. Бірі кәсібін енді ашса, енді бірі ауқымын кеңейтуде.

Аудан әкімі Серік Үсенұлы Мамытов сондай кәсіпкерлердің бірі Өзбекстан Қолдасовтың шағын цехының жұмысымен танысып, ұсыныс-пікірлерін тыңдады. Жаңа ауыл ауылдық округінде орналасқан құны 350 млн. теңгені құрайтын «Тоқыма емес мата өндірісі» цехының алғашқы өнімдерін көрді.

8 станокта тәулігіне 5 мың метр тоқыма емес мата мен айына 2 станокта 60 тонна мақта зауыттарына қажетті сымтемір өндіруге қауқарлы цехта 18 азамат тұрақты жұмыспен қамтылған. Көршілес Өзбекстан елінен арнайы мамандарды шақыртып, жергілікті тұрғындарға технологияны оқыту, үйрету жұмыстары жүргізілуде. Себебі, бұған

дейін ауданда мұндай кәсіпорынның болмауына байланысты маман тапшылығы бар. Сымтемірге қажетті шикізатты Қытай мен Ресейден, ал, тоқыма емес мата шикізатын мақта зауыттарынан алатын кәсіпкер цехты іске қосу үшін мемлекеттен 85 млн. теңге жеңілдетілген несие алса, 65 млн. теңгені жеке қаржысы есебінен салған. Өнімдерін бүгінде Алматы, Шымкент қалаларымен қатар Жетісай ауданының кәсіпкерлеріне саудалауда.

Өзбекстан сымтемірлерінен сапасы жағынан кем түспейтін өнімнің бағасы да төмен. Тоннасы қосымша құн салығын қоса есептегенде 720 мың теңге болса, көршілердікі 810 мың теңге.

Кәсіпкердің жұмысы мен өнімін көзбен көріп, қажеттіліктерін өзінен естіген Серік Үсенұлы аудандық кәсіпкерлік бөлімінің басшысы Данияр Толыбаевқа шикізат пен маман тапшылығының алдын алуға, өнім көлемін арттыру үшін қосымша қаржыландыру тетіктерін қарастыруға және дайын өнімдерді өткізуге көмектесуді, отандық өнім өндірушілерге барынша қолдау білдіруді тапсырды.

ЖАҢА ЖЕТИСАЙ-АҚПАРАТ.

Мақта және бақша ауыл шаруашылығы тәжірибе станциясы

Отандық жоғары өнімділікті, су тапшылығыа төзімді мақта сорты МАҚТААРАЛ - 4011 (Элита)

Оригинатор: Мақта және бақша ауыл шаруашылығы тәжірибе станциясы

Пісіп-жетілу мерзімі: 115 – 117 күн
Мақтаның бойы: 110 – 120 см
Бір көсек салмағы: 6,0 – 7,0 грамм
1000 шит салмағы: 115 – 122 грамм

Талшық ұзындығы: 34,0 – 35,0 мм
Талшық шығымы: 38,0 – 40,0 %
Микронейр: 4,2 – 4,5
Өнімділігі: 40,0 – 45,0 ц/га

Бағасы 700 теңге/кг

Мемлекеттен 70 % субсидия беріледі

Мекен-жайы: Мақтаарал ауданы, Атакент, Мақта және бақша ауыл шаруашылығы тәжірибе станциясы.

Байланыс тел: 8701-845-44-77

БИ АДАМ ЖАНЫН ШЫНЫҚТЫРАДЫ

Би образдары адамның ішкі жан-дүниесін көрсетіп, болмысынан хабар береді. Билеудің адам денсаулығына ешқандай зияны жоқ, керісінше пайдалы жағы көп. Би билеудің дене шынықтыру үшін таптырмас амал екенін баса айтқанымыз жөн. Сондай-ақ, мамандардың айтуынша, би адамның рухани жанын емдеуге жақсы көмектеседі екен. Мәселен, сіз жұмыстан шаршап келіп, жүйкеңіз сыр бере бастағанда сүйікті әуеніңізді қойып, айнаның алдына тұрып билесеңіз, сол ауыр күніңізді ұмытып, көңіл-күйіңіз лезде көтеріліп, бір серігіп, жеңілдеп қалатыныңыз рас. Күйзеліс көп адамның басында болады. Алайда оны жеңіп шығатындар аз кездеседі. Сондықтан күйзелістен арылу үшін үнемі сары уайымға салынып отырғаннан гөрі, үйде жеке қалып немесе достарыңызды шақырып билегеніңіз әлдеқайда пайдалы. Түрлі би қимылдарын жасау сіздің жүйке жүйеңіздің тынышталып, бірқалыпты жұмыс істеуіне септігін тигізеді. Сонымен қатар билеп жатқанда иммунитет күшейіп, жүрек-қан тамырлары мен зат алмасу процесі, тыныс алу жүйелері жақсарады екен. Билеу кезінде үнемі шалқайып, иілу көздің де қан айналымын жақсартады. Ал, адам аз қимылдаса, бұлшық еттері әлсіреп, зат алмасу процесі бұзылады, ішкі ағзалардың қызметі де төмендейді. Сондықтан бір орында көп отыруға, аз қозғалуға жол бермей, тұрақты жаттығу жасауды, би билеуді әдетке айналдырған дұрыс.

Мамандардың пікірінше бимен айналысу іш, арқа, аяқ бұлшық еттерін нығайтады. Сонымен қатар омыртқа мен буындардағы қан айналымын, зат алмасуды жақсартады. Жаяу жүру, жүгіру жүрек-қан тамырлары жүйесіне артық салмақ салмай, буындардағы қозғалыс көлемін арттыруға септігін тигізеді. Сол сияқты билеу де адамның бойын жеңілдетіп, сергектік сыйлайды, буындардың қызметінің жақсаруына көмектеседі. Адамның көркемдік-эстетикалық дамуына әсер етеді. Бидің түрлері өте көп. Соның ішінде латын-америка биіне ерекше қызығамын. Еуропалық билер мен латын-америка биі спорттық бал билері тобына жатады

Конго-қырым геморрагиялық қызбасы

Қазақы атауы «Көкала» деп аталатын бұл індет-аса қауіпті жұқпалы аурулар қатарына жатады.

Көкала ауруының қоздырғышы - вирус кененің бойында өмір бойы сақталады және тұқымы арқылы көбейіп тарайды. Бұл ауру адамға басым бөлігінде кененің шағуы арқылы, абайсызда кенені қолмен езіп дененің жарылған жерінен қанға өтуі арқылы тарайды. Аурудың жасырын кезеңі 2 күнге дейін, кейде 14 күнге дейін созылуы мүмкін. Соңынан ауру адамның денесінің ыстығы 39-40С дейін көтеріліп, денесі қалтырап, басы, белі, буындары ауырып, асқынған кезеңінде мұрыннан, асқазаннан, іштен қан кетіп, арты өлімге әкеліп соғуы мүмкін.

Аурудың жұғу жолдары: ауырған адамды күтуші жанұя мүшелеріне немесе медициналық қызметкерге абайламаған жағдайда қан арқылы жұғады.

Бұл ауру көктем, жаз мезгілдерінде көбірек кездеседі. Адамдарға кененің шағуы арқылы жұғады. Кене қоздырғыш жәндіктердің қатарына жатады. Көктем, жаз мезгілдерінде өсіп-өнуі үшін аса белсенділік танытып, жануарларға, сонымен қатар төрт түлік малға және адамдарға қан сору үшін шабуыл жасайды.

Адам денесіне кене білдірмей және ауыртпай терінің жұмсақ жеріне жабысып қан сорады. Кене көкала ауруының қоздырғышының негізгі тасымалдаушысы болып табылады. Кене ұрпақтан-ұрпаққа осы қоздырғыштардың тұқымын сақтап, таратып отырады. Сондықтан адамдар жеке бастың тазалығын сақтама, кенені қолымен алып, өзген жағдайда және қой қырқымы кезінде кененің қаны шашырап жұғуы мүмкін.

Көкала ауруының инкубациялық кезеңі 2 күннен 14 күнге дейін созылады. Содан кейін науқас адамның дене ыстығы 39-40 градуска дейін көтеріледі. Басы, буындары қатты сырқырап ауырады, көзі мен тамағы қызарады, тамаққа тәбеті болмайды. Аурудың 2-5-ші күндері мұрнынан, асқазан, іштен, әйелдердің жатырынан қан кетеді. Науқастың денесі бөрітеді, қолмен теріні қатты

екен. Латын-америка биінің самба, сальсо, танго, кумбия, болеро, румба сынды және т.б. түрлері бар. Латын-америка биі өзінің шапшаңдығымен, жинақылығымен, бишілердің көз тартар сымбаттылығымен ерекшеленеді. Мұнда биші жігіттер жейде кесе, қыздар ашық әрі жеңіл көйлектер киеді. Бұл биді дене қимылымен, бет-әлпетімен көрерменге толық жеткізу үшін көп уақыт арнайы мектептен өту қажет. Өзіне тән қимылдарымен жеңіл әрі сергек қозғалып, қимыл-қозғалысы мен сымбаты көпкіснен бишілердің өнеріне қызықпай қарамау мүмкін емес. Адам бидің ерекше бұл түрін тамашалап отырып, ләззат алады, керемет сезімге бөленеді. Бұл көрерменге эстетикалық тәрбие беріп қана қоймай, адам жанына қуат береді. Қазіргі таңда баласының биге деген икемін байқаған ата-аналар оларды жастайынан би үйірмелеріне беріп жатқанын жиі байқаймыз. Бұл – жас бүлдіршіндердің өнердің биік шыңынан көрінуімен қатар, сұлу да сымбатты, дені сау болып өсуіне зор ықпал ететін сөзсіз. Сондай-ақ, мұндай жастың өнерге, өмірге деген сүйспеншілігі артып, іскерлікке, еңбекке деген қызығушылығы оянары анық. Би тек сырт келбетті ғана емес, рухани ішкі жан-дүниесінің баюына да мол үлес қосады. Зиянды әдеттерден аулақ болуға баулиды, көркемдік талғамын дамытады.

«Адамзаттың бірінші ұстазы» атанған ежелгі грек философы Аристотель: «Би – адамдардың мінез-құлқын, ішкі жан-дүниесін, әрекетін көрсететін таза ырғақтың көрінісі, себебі би қимылдары туар кезде ырғақтық сурет әдетте оны туғызған сезім күйіне сәйкес келеді» деген екен. Ішкі рухани әлемімізді ашып, сұлулыққа тәрбиелейтін, игі қасиеттерді бойымызға сіңіретін би өнері әлі де жасай бермек. Қанша уақыт өтсе де, адамзаттың өнерге деген сүйіспеншілігі арта береді деп ойлаймын. Шын өнерді бағалай білетін талғампаз көрермен, дені сау, өнерлі ұрпағымыз көбейсін.

Кулаш НАҒАЛИЕВА,

№1 Жетісай балалар өнер мектебінің
хореография бөлімінің меңгерушісі, «Аққу»
халықтық ән-би ансамблінің жетекшісі.

басқанда немесе ине шаншығанда қанталап, көгеріп кетеді. Науқас адам дер кезінде дәрігерге көрінбесе ауру асқынып, өліп кетуі де мүмкін, сонымен қатар қасындағы адамдарға да жұқтырып таратуы мүмкін.

Сондықтан, аурудың алғашқы белгілері байқалған кезде немесе кене шаққан жағдайда дер кезінде дәрігерге көріну керек!

Кене шаққаннан байқасаңыз:

- Кене шаққан кезде қысқышпен шығарып тастаңыз;
- шаққан жерін йод ерітіндісімен сүрту керек;
- қой қырқым кезінде қолға қолғап, үстіңізге арнайы киім киген жөн;
- орман, тоғайда жүрген кезде, мал қораны тазалаған кезде үстеріңізге мұқият қарап жүріңіздер;
- өрістен келген малдардың үстінен, мал қорадан кенені, оны қолғап киіп, теріп отқа жағыңыз;
- еш уақытта қолмен кенені езбеніздер.

Көктем, жаз мезгілдерінде малдарды, мал қораны залалсыздандырып тұрған жөн. Кене шаққан адамдар дәрігерге көрініп, екі аптадай медициналық бақылауда болады.

Қырым геморрагиялық қызбасы ауруынан сақтану және оның алдын алу үшін көктемгі, жазғы мезгілдерінде үй жануарларын кенелерден қорғап, малдың үстіндегі кенелерді тазартып, малқораларды залалсыздандырып отыру қажет.

Малға қарайтын адам арнайы кенеге қарсы (комбинезон) костюмдер кигені жөн.

Жабысқан кенені бірден алып тастамай, қысқышпен ұстап жайлап қозғап алған жөн. Шаққан жерін йодпен сүрту керек. Кене шаққан адам уақыты созыбай міндетті түрде емханаға көрініп, 2 аптадай дәрігерлік бақылауда болуы тиіс.

У. ЖАНДАРБЕКОВ,
Жетісай аудандық СЗББ-ның
эпидемиологиялық бақылау және қадағалау
бөлімінің басшысы.

АТТЕСТАТТАУ ПРОЦЕСІ ЖЕТІЛДІРІЛДІ

Оқу-ағарту министрлігі мұғалімдерді аттестациялау үдерісін жетілдірді. Мұғалімдердің біліктілігін бағалаудың жаңа ережелері 2023-2024 оқу жылынан бастап күшіне енді. Бұл туралы білім беру қызметкерлерінің республикалық тамыз кеңесінде оқу-ағарту министрі Ғани Бейсембаев айтты.

«Ұлттық платформа негізінде аттестаттау процесі автоматтандырылды. Енді мұғалімнің қызметі туралы барлық ақпарат оның жеке кабинетінде жинақталған. Сонымен бірге, педагогика және оқыту әдістемесі бойынша тестілеу, портфолио алып тасталынды. Мұғалім тек өзі сабақ беретін пән бойынша ғана тестілеуден өтеді. Педагог-зерттеуші мен педагог-шебердің біліктілік санатын растау алып

тасталынды, дегенмен Ұлттық платформа арқылы бақыланатын болады», - деді оқу-ағарту министрі Ғани Бейсембаев.

Министрдің айтуынша, педагогтің кәсіби құзыреттілігін диагностикалау үшін кәсіби қызметін алғаш рет бастайтын немесе еңбек өтілінде педагогикалық мамандықтардың түлектері тестілеуден өтеді. Мұғалімдерді марапаттау тетіктері де өзгеруде. Енді мұғалімдер шәкірттерінің жетістіктеріне қарай бағаланып, оған соның нәтижесінде біліктілік санаты беріліп, марапатталатын болады. Бұл зейнет жасындағы мұғалімдерге де қатысты.

Бұдан басқа, Ұлттық білім беру деректер қоры (ҰБДҚ) арқылы педагогтерді жұмысқа қабылдау рәсімін толық автоматтандыру жоспарлануда.

Г.УБАЙДИНА,
№10 "Қайнар" мектеп-гимназия"
коммуналдық мемлекеттік мекемесінің
директоры.

Зиянкестердің жаппай көбеюінің себептері,
оның алдын алу шаралары

Зиянды жәндіктердің жаппай көбейіп кетуіне күзгі – қысқы маусым қолайлы келіпжәндіктердің қыстап шыққандығы әсер етеді. Арамшөп басқан өгін алқаптарының жағалары көп зиянкемтер үшін маңызды рөл атқарады. Олар мәдени дақылдардың өскіндері пайда болғанша топталады. Оңтүстігімізде тут ағаштарымен немесе жәй шегара бөлшектермен бөлінген. Егіс аралық шекаралар көбейгені соншалық арамшөптер басып, зиянкестердің дамуына қолайлы жағдай туындатып отыр.

Егіс алқаптарының зиянкестерден

залалдануын ықтималдығын азайту мақсатында қураған былтырғы арамшөптерді өртеген абзал. Егістіктің айналасын, егіс аралық шегараларды қыстап шыққан зиянкестерге қарсы химиялық жолмен өңдеу оң әсерін береді. Ауа-райы жылынып зиянкестердің өсуіне қолайлы жағдай туындағанда биологиялық әдісті қолдануға болады, бұл әдісті қоршаған пайдасы зор болады.

А.АЛПЫСБАЕВ,
Ж.Жиембаев атындағы Қазақ
өсімдік қорғау және карантин
институтының Оңтүстік Қазақстан
биофабрикасының энтомологы.

ХАБАРЛАНДЫРУ

"Түркістан облысының білім басқармасының Жетісай ауданының білім бөлімінің "Нұр Асықата" бөбекжай-бақшасы" МКҚК ҚР-ң Экологиялық кодексінің 96 бабына сәйкес "Түркістан облысының білім басқармасының Жетісай ауданының білім бөлімінің "Нұр Асықата" бөбекжай-бақшасы" МКҚК үшін қоршаған ортаны қорғау бөлімі (ҚОҚБ) бойынша көпшілік талқылау арқылы қоғамдық тыңдаулар өткізетінін хабарлайды. Қоғамдық талқылау 25.04.2024 жылдан бастап 02.05.2024 жылға дейін болады. Жобалық құжаттама пакетімен ескертулер және ұсыныстар беру үшін бірыңғай экологиялық порталында (<https://ecoportal.kz/>) танысуға болады. Анықтама телефоны +77751984515.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ГККП Ясли-сад "Нұр Асықата" отдела образования Жетысайского района управления образования Туркестанской области " согласно ст. 96 ЭК РК, уведомляет о проведении общественных слушаний в форме публичных обсуждений по проекту «Раздел охраны окружающей среды (РООС) для ГККП Ясли-сад "Нұр Асықата" отдела образования Жетысайского района управления образования Туркестанской области ". Публичные обсуждения состоятся с 25.04.2024 по 02.05.2024 г.г. С пакетом проектной документации можно ознакомиться на Едином экологическом портале (<https://ecoportal.kz/>) для предоставления замечаний и предложений. Телефон для справок: +77751984515.

Хабарландыру

Қазыбек би ауылдық округінің тұрғыны Тасболатов Жорабек Жандарбековичтің иелігіндегі «ВАЗ 21061» маркалы автокөлігінің (мемлекеттік нөміріХ 367 МWM) техникалық төлқұжаты жоғалуына байланысты жарамсыз деп табылсын.

Қазыбек би ауылдық округінің тұрғыны Тасболатов Жорабек Жандарбековичтің иелігіндегі «ВАЗ 21061» маркалы автокөлігінің Х 367 МWM мемлекеттік нөмірі жоғалуына байланысты жарамсыз деп табылсын.

2024 жылы 26 ақпанда қайтыс болған Кокилов Серикбай Абуовичтің мүлкіне мұра ашылуына байланысты мұрагерлерін Асықата кентінде орналасқан нотариус Хафез Джанабековке хабарласуын сұраймыз.

2024 жылы 22 қаңтарда қайтыс болған Салимов Шамаханнның мүлкіне мұра ашылуына байланысты мұрагерлерін Асықата кентінде орналасқан нотариус Хафез Джанабековке хабарласуын сұраймыз.

2024 жылы 12 наурызда қайтыс болған Тулешова Калдыкыз Тулбаевнаның мүлкіне мұра ашылуына байланысты мұрагерлерін Жетісай қаласы, Абай көшесі №68 үй, 1-пәтерде орналасқан нотариус Акилбаева Гульнура Женисовнаға хабарласуын сұраймыз.

2023 жылы 13 қарашада қайтыс болған Кучибаев Бауржан Махмадисановичтің мүлкіне мұра ашылуына байланысты мұрагерлерін Жетісай қаласы, Абай көшесі №72 үй, 1-пәтерде орналасқан нотариус Ермбетов Бақытжан Нарбайұлына хабарласуын сұраймыз.

2018 жылы 16 маусымда қайтыс болған Бердыбеков Мурадилланың мүлкіне мұра ашылуына байланысты мұрагерлерін Жетісай қаласы, Абай көшесі №72 үй, 1-пәтерде орналасқан нотариус Ермбетов Бақытжан Нарбайұлына хабарласуын сұраймыз.

2018 жылы 10 наурызда қайтыс болған Груздис Альдония Константиновнаның мүлкіне мұра ашылуына байланысты мұрагерлерін Жетісай қаласы, Абай көшесі №72 үй, 1-пәтерде орналасқан нотариус Ермбетов Бақытжан Нарбайұлына хабарласуын сұраймыз.